

Praha dne 1. července 2022
Č. j.: MZP/2022/710/2206
Vyřizuje: Ing. Ondrová
Tel.: 267 122 486
E-mail: Barbora.Ondrova@mzp.cz

Správa železnic, státní organizace
Generální ředitelství
Dlážděná 1003/7
110 00 Praha 1

Stanovisko MŽP k potřebě posouzení návrhu obsahu aktualizace Zásad územního rozvoje Kraje Vysočina z hlediska vlivů na životní prostředí

Správa železnic, státní organizace, jakožto oprávněný investor požádala dne 7. 6. 2022 v rámci zkráceného postupu pořizování aktualizace Zásad územního rozvoje Kraje Vysočina (dále také „AZÚR KrV“) dle ustanovení § 42a zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“) Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“) o vydání stanoviska ve smyslu ustanovení § 42a odst. 2 písm. e) stavebního zákona, zda má být návrh AZÚR KrV posouzen z hlediska vlivů na životní prostředí.

Správa železnic připravuje výstavbu vysokorychlostní tratě (dále také „VRT“) v úseku Praha – Brno, která je součástí transevropské dopravní sítě TEN-T. K tomuto záměru byla zpracována Studie proveditelnosti vysokorychlostní trati Praha – Brno – Břeclav (dále také „Studie proveditelnosti“), která byla schválena Centrální komisí Ministerstva dopravy dne 25. 1. 2022.

Předmětem návrhu obsahu AZÚR KrV je vymezení návrhového koridoru pro výstavbu VRT na území Kraje Vysočina zahrnující napojení Jihlavy a přestavbu železničního uzlu Jihlava, propojení mezi VRT a konvenční sítí u Světlé nad Sázavou a u Velké Bíteše, které umožní umístění, povolení a realizaci dané stavby včetně všech souvisejících staveb a zároveň vymezení výsledného koridoru jako veřejně prospěšné stavby. Předpokládaná šířka daného koridoru je 200 m s případným rozšířením v místech, kde to bude nezbytné z důvodu zpřesnění technického řešení. Předmětem návrhu obsahu AZÚR KrV je také vymezení návrhového koridoru pro propojení tratí Brno-Židenice – Havlíčkův Brod a Studenec – Křižanov u obce Kozlov umožňující umístění, povolení a realizaci stavby včetně všech souvisejících staveb a rovněž vymezení výsledného koridoru jako veřejně prospěšné stavby. Předpokládaná šířka tohoto koridoru je 200 m.

V platných Zásadách územního rozvoje Kraje Vysočina (dále jen „ZÚR KrV“) je v úseku od hranice Středočeského kraje a Kraje Vysočina u obce Leština u Světlé k hranici Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje u obce Velká Bíteš vymezen koridor územní rezervy pro budoucí prověření umístění stavby VRT. Na základě schválených výstupů ze Studie proveditelnosti bude Správa železnic žádat o vymezení návrhového koridoru pro VRT a související úpravy konvenční sítě. Trasa dané VRT je navržena částečně v novém směrovém vedení, které zajišťuje lepší obsluhu Kraje Vysočina díky přímému napojení krajského města Jihlavy. Propojení tratí Brno-Židenice – Havlíčkův Brod a Studenec – Křižanov u obce Kozlov spolu s částečnou elektrizací

traťového úseku Křižanov – Velké Meziříčí zajistí obsluhu regionu Velkomeziříčsko a Bítešsko v návaznosti na rozhodnutí nerealizovat terminál Velké Meziříčí VRT.

Nově sledovaný návrhový koridor je v úseku hranice Středočeského kraje a Kraje Vysočina – obec Nová Ves u Světlé a v úseku obec Blížkov – hranice Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje v souběhu s vymezeným koridorem územní rezervy. V úseku Nová Ves u Světlé – Blížkov je navržené nové směrové vedení koridoru.

Od původní trasy koridoru územní rezervy vedené mimo krajské město Jihlava, uvedené v platných ZÚR KrV, bylo odstoupeno na základě schválené Studie proveditelnosti a také z důvodu nesouladu s Politikou územního rozvoje České republiky ve znění účinném od 1. 9. 2021 (dále jen „PÚR“).

Oprávněný investor předložil MŽP pro vydání požadovaného stanoviska následující podklady:

- Popis navrhovaného obsahu AZÚR KrV, cíle a důvody jeho pořizování.
- Studii proveditelnosti vysokorychlostní trati Praha – Brno – Břeclav (SUDOP PRAHA, 2020).
- Přehledné situace navrhovaných koridorů na území Kraje Vysočina v měřítku 1 : 10 000.
- Zákres navrhovaného koridoru VRT na podkladě výkresu limitů využití území v rámci platných Územně analytických podkladů Kraje Vysočina v měřítku 1 : 100 000.
- Zákres navrhovaného obsahu AZÚR KrV do výkresu ploch a koridorů včetně územního systému ekologické stability (dále jen „ÚSES“) v rámci ZÚR KrV po vydání aktualizací č. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, a 8 v měřítku 1 : 100 000.
- Stanoviska příslušných orgánů ochrany přírody (Krajského úřadu Kraje Vysočina, odboru životního prostředí a zemědělství, ze dne 6. 4. 2022, č. j.: KUJI 38430/2022, OZPZ 2122/2021; Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, Regionálního pracoviště Správa chráněné krajinné oblasti Žďárské Vrchy, ze dne 15. 4. 2022, č. j.: 01182/ZV/2022) z hlediska možného významného vlivu na lokality soustavy Natura 2000 dle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“) se závěrem, že navrhovaný obsah AZÚR KrV může mít samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi či záměry významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality (dále také „EVL“) nebo ptačí oblasti.

MŽP dle ustanovení § 42a odst. 2 písm. e) stavebního zákona a postupem podle ustanovení § 10i odst. 2 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“) vydává na základě Vaší žádosti následující stanovisko:

Na základě obdržených podkladů, s přihlédnutím ke kritériím přílohy č. 8 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí, zejména k předmětu změny koncepce, jejímu rozsahu a charakteristice dotčeného území, MŽP požaduje posouzení navrhovaného obsahu AZÚR KrV z hlediska vlivů na

životní prostředí a veřejné zdraví (dále také „vyhodnocení SEA“) a zároveň stanovuje níže uvedené podrobnější požadavky na obsah a rozsah vyhodnocení SEA. Navrhovaný obsah AZÚR KrV může mít významný vliv na životní prostředí a veřejné zdraví, a proto je nezbytné provést jeho posouzení z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví (tzv. proces SEA), a to v plném rozsahu dle přílohy ke stavebnímu zákonu.

Odůvodnění:

S ohledem na obsah a podrobnost poskytnutých podkladů bylo přistoupeno k souhrnnému porovnání s kritérii pro zjišťovací řízení podle přílohy č. 8 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí:

1. Obsah koncepce:

Návrh obsahu AZÚR KrV je předložen jako invariantní, přičemž varianty VRT byly prověřovány v rámci Studie proveditelnosti, a sice z hlediska potřebnosti, průchodnosti a proveditelnosti (doporučena byla varianta SK4-320 s návrhovou rychlostí 320 km/h). Návrh obsahu AZÚR KrV stanoví rámec pro budoucí povolení záměrů dle přílohy č. 1 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí, a to jak svou povahou, rozsahem (velikostí) či požadavky na přírodní zdroje. Navrhovaný koridor VRT je součástí tzv. rychlých spojení, tedy provozně infrastrukturního systému rychlé železnice na území České republiky. Návrh AZÚR KrV bude mít vztah zejména k dopravním koncepcím, k PÚR či k jednotlivým územním plánům dotčených obcí. Zásady územního rozvoje představují koncepci s významným potenciálem pro začlenění požadavků na ochranu životního prostředí a veřejného zdraví. Na základě AZÚR KrV dojde především k uspokojení budoucí přepravní poptávky mezi Prahou, Brnem a Břeclaví v rámci dálkové osobní vnitrostátní a mezinárodní dopravy i dopravy mezi dotčenými regiony. Vzhledem k výše uvedenému lze předpokládat, že návrh AZÚR KrV bude mít významný vliv na zlepšení dopravní obslužnosti v dotčeném území a obecně přispěje k udržitelnému rozvoji např. snížením časové náročnosti dopravy či zvýšením flexibility trhu práce. Velkým přínosem bude také potenciální posílení hospodářské soudržnosti mezi jednotlivými evropskými zeměmi a regiony, zlepšení podmínek pro zvýšení mobility obyvatelstva České republiky a zlepšení efektivity a udržitelnosti dopravy. Předkládaný návrh obsahu AZÚR KrV neobsahuje takové změny, které by představovaly významné dopady do oblastí uplatňování práva životního prostředí EU.

2. Charakteristika vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví a charakteristika dotčeného území:

Vzhledem k charakteru a rozsahu navrhovaného obsahu AZÚR KrV a k charakteristice dotčeného území nelze vyloučit trvalé a nevratné dopady na životní prostředí a veřejné zdraví. Lze předpokládat, že předmětné návrhové koridory budou spolu s dalšími stávajícími i plánovanými záměry situovanými v dotčeném území generovat kumulativní, synergické či sekundární vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví (např. souběhem s dalšími záměry dopravní infrastruktury). Je proto nezbytné tyto potenciální vlivy náležitě vyhodnotit a stanovit jak případná opatření k předcházení, vyloučení či zmírnění zjištěných

kumulativních, synergických a sekundárních vlivů, tak jejich monitoring. Vyhodnocení potenciálních kumulativních, synergických a sekundárních vlivů návrhu AZÚR KrV by mělo proběhnout také v souvislosti s koncepcemi a záměry plánovanými i zrealizovanými v sousedních krajích. Potenciální významné vlivy návrhu AZÚR KrV přesahující hranice České republiky nejsou v tuto chvíli předpokládány. Nelze však vyloučit případné vlivy přesahující hranice Kraje Vysočina v souvislosti s navrhovanými úseky VRT na území Středočeského kraje. Jelikož se návrhové koridory budou realizovat v blízkosti zastavěných území měst a obcí, nelze vyloučit jejich potenciální negativní vlivy na obyvatelstvo a jejich veřejné zdraví. Především lze očekávat negativní dopady v důsledku hluku a vibrací. Spolu s rozvojem a realizací dalších záměrů (nejen dopravní infrastruktury) v dotčeném území lze předpokládat větší zatížení obyvatel negativními vlivy, resp. překročení norem kvality životního prostředí nebo mezních hodnot. V souvislosti s navrhovanými koridory a následnou realizací VRT nelze vyloučit potenciální negativní ovlivnění půdy v podobě záborů zemědělského půdního fondu (dále jen „ZPF“). Vzhledem k charakteru návrhu obsahu aktualizace není v této fázi předpokládáno negativní ovlivnění (mikro)klimatu v dotčeném území. Následné zpracované vyhodnocení SEA však může následně upozornit na možné negativní vlivy na klima.

V trase navrhovaných koridorů či v jejich těsné blízkosti jsou vymezeny tři EVL, a sice CZ0610145 Hroznětínská louka a olšina (předmět ochrany Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy), CZ0610003 Vysoký kámen u Smrčné (předmět ochrany Bučiny asociace *Asperulo-Fagetum*) a CZ0613332 Šlapanka a Zlatý potok (předmět ochrany vydra říční (*Lutra lutra*)). EVL Šlapanka a Zlatý potok je v přímém územním střetu s navrhovaným koridorem VRT, další dvě EVL mohou být ovlivněny vzhledem k jejich bezprostřední blízkosti k trase koridoru. Koncepce (resp. trasování koridorů) může dále zásadně ovlivnit biotop vybraných zvláště chráněných druhů savců (vlka, rysa a medvěda), neboť je v přímém územním střetu s VRT na několika místech. Vymezený biotop zvláště chráněných druhů savců je koncipován jako minimální úroveň migračního propojení k zajištění příznivého stavu populací zmíněných druhů. Přerušování migračních koridorů v Kraji Vysočina tak může mít významný dopad na příznivý stav populací zvláště chráněných druhů v EVL ležících mimo území Kraje Vysočina (např. EVL Šumava, EVL Beskydy). V širším zájmovém území předmětného koridoru VRT se nachází chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy, kde předmětem ochrany jsou také přírodní funkce krajiny, resp. i migrační prostupnost krajiny pro živočichy, která může být realizací VRT negativně dotčena i ve větší vzdálenosti od trasy samotného koridoru.

3. Předpokládaný přínos posouzení koncepce ve vztahu k posouzení jiných koncepcí zpracovávaných na odlišných úrovních v téže oblasti:

Přínos posouzení návrhu AZÚR KrV je považován za významný z důvodu zajištění environmentální integrity a prevence významných či nevratných poškození životního prostředí a veřejného zdraví a zejména vzhledem ke skutečnosti, že nelze vyloučit významný vliv navrhovaného obsahu AZÚR KrV na lokality soustavy Natura 2000, biotopy a migračně

významná území zvláště chráněných druhů savců, přičemž předložený návrh AZÚR KrV neobsahuje řešení křížení trasy VRT s migračními koridory velkých šelem.

MŽP jako dotčený orgán při pořizování zásad územního rozvoje v souladu s ustanovením § 10i odst. 2 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí stanovuje níže uvedené podrobnější požadavky na obsah a rozsah vyhodnocení SEA. Obecně však platí ta zásada, že **MŽP požaduje zpracovat vyhodnocení vlivů návrhu AZÚR KrV na životní prostředí a veřejné zdraví dle přílohy ke stavebnímu zákonu, a to v takové podrobnosti, jaká odpovídá měřítku zpracování AZÚR KrV.**

Při zpracovávání vyhodnocení vlivů návrhu AZÚR KrV na životní prostředí je důvodné vycházet z „*Metodického doporučení pro vyhodnocení vlivů PÚR ČR a ZÚR na životní prostředí*“ zveřejněného ve Věstníku MŽP (ročník XV – únor 2015 – částka 2). Rovněž je nezbytné, aby bylo vyhodnocení SEA zpracováno dle jednotlivých bodů přílohy ke stavebnímu zákonu, aby bylo přezkoumatelné, logicky srozumitelné, konzistentní apod. Autorizovaná osoba zmocněná ke zpracování vyhodnocení SEA dle ustanovení § 19 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí musí stanovit a následně uvést metodiku pro zpracování jednotlivých bodů, resp. kapitol vyhodnocení SEA. Zároveň je povinna veškeré zjištěné potenciální vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví a také minimalizační opatření navržená ve vazbě na tyto zjištěné vlivy konzultovat s pořizovatelem či zpracovatelem návrhu AZÚR KrV, aby daná koncepce mohla pružně reagovat na výsledky procesu SEA.

1. U předmětných koridorů požadujeme jednotlivě vyhodnotit potenciální vlivy na všechny složky životního prostředí a veřejné zdraví. Posuzují se vlivy na obyvatelstvo, na živočichy a rostliny (zejména ve vazbě na fragmentaci krajiny či střety s migračními trasami živočichů), ekosystémy, biologickou rozmanitost, půdu, vodu, ovzduší, klima, krajinu, krajinný ráz, přírodní zdroje, hmotný majetek a kulturní dědictví, a rovněž jejich vzájemné působení a souvislosti.
2. Důsledně vyhodnotit vliv jednotlivých koridorů na veřejné zdraví obyvatel (včetně vlivů na lidská sídla s důrazem na hluk, vibrace, pohodu obyvatelstva a další determinanty). Za tímto účelem MŽP doporučuje, aby se na zpracování příslušné části vyhodnocení SEA podílela osoba s osvědčením odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví vydaným Ministerstvem zdravotnictví.
3. V rámci vyhodnocení vlivů návrhu AZÚR KrV na životní prostředí provést náležité vyhodnocení potenciálních kumulativních a synergických vlivů. Vyhodnocení těchto vlivů na životní prostředí je třeba zpracovat jak na úrovni daných koridorů, tak s ohledem na širší vztahy a vazby, i v souvislosti se stavem v území a záměry schválenými k realizaci nebo záměry uvažovanými (poukazujeme především na rozsudky Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Ao 7/2011 – 526 a 4 Aos 1/2013 – 133). Tam, kde budou zjištěny potenciální negativní kumulativní nebo synergické vlivy, je nutné navrhnout kompenzační opatření a také monitoring těchto potenciálních vlivů.

4. Vyhodnotit potenciální vlivy návrhu AZÚR KrV ve vztahu k obecné ochraně přírody a krajiny, včetně ovlivnění krajinného rázu.
5. Vyhodnotit ovlivnění migrační prostupnosti krajiny. Za tímto účelem využít vrstvy dálkových migračních koridorů a migračně významných území poskytovaných Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky jako podklad dle přílohy č. 1 části A bodu 119 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění pozdějších předpisů. Vyhodnotit akceptovatelnost řešení zejména liniových dopravních koridorů z hlediska dotčení funkčnosti dálkových migračních koridorů velkých savců, jejich bariér a migračně významných území. Navrhnout minimalizační opatření k předcházení, vyloučení, snížení či kompenzaci zjištěných i předpokládaných negativních vlivů návrhu AZÚR KrV spojených s omezením prostupnosti krajiny v důsledku navrhovaného koridoru VRT (zejména řešení křížení trasy VRT s biotopy a migračními koridory velkých šelem).
6. Vyhodnotit potenciální vlivy návrhu AZÚR KrV na zvláště chráněná území (dále jen „ZCHÚ“), zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů, biodiverzitu, významné krajinné prvky, ÚSES a další chráněné složky životního prostředí. V případě zjištění možných negativních vlivů návrhu AZÚR KrV na tyto složky navrhnout ve vyhodnocení SEA opatření k předcházení, vyloučení, snížení či kompenzaci těchto negativních vlivů.
7. Posoudit vlivy na podzemní a povrchové vody, vodní režim a zadržování vody v krajině a navrhnout opatření k předcházení, vyloučení, snížení či kompenzaci případných negativních vlivů.
8. Vyhodnotit vlivy návrhu AZÚR KrV na ZPF, především z hlediska ohrožení předmětů a cílů ochrany ZPF, dále ve vztahu k velikosti předpokládaných záborů zemědělské půdy a také záborů nejkvalitnější půdy v I. a II. třídě ochrany. Navrhnout minimalizační opatření vůči možným negativním vlivům.
9. Požadujeme vyhodnotit vlivy na PUPFL a zásahy do lesních porostů a do ochranného pásma lesa.
10. Požadujeme vyhodnotit, zda návrh AZÚR KrV naplňuje cíle koncepčních dokumentů v oblasti ochrany přírody a krajiny, např. Státního programu ochrany přírody a krajiny ČR 2020 – 2025, Státní politiky životního prostředí ČR 2030 s výhledem do roku 2050, Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR 2016 – 2025, PÚR a také zda je v souladu s platnými plány péče o dotčená maloplošná ZCHÚ.
11. Požadujeme, aby posuzovatel v rámci vyhodnocení vlivů AZÚR KrV na životní prostředí vypracoval závěry a doporučení včetně návrhu stanoviska MŽP k návrhu AZÚR KrV s uvedením jasných výroků, zda lze z hlediska potenciálních negativních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví s návrhem AZÚR KrV souhlasit, souhlasit s požadavky včetně jejich upřesnění, anebo nesouhlasit.

12. V rámci vyhodnocení SEA je nezbytné relevantně vypořádat a náležitě odůvodnit všechny požadavky obsažené v tomto stanovisku, resp. uvést, v jaké části vyhodnocení SEA (vhodné jsou odkazy na příslušné strany) došlo k požadovanému hodnocení vlivů a k jakým závěrům posuzovatel při hodnocení dospěl.

Jelikož příslušné orgány ochrany přírody ve svých stanoviscích dle ustanovení § 45i odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny nevyloučily významný vliv navrhovaného obsahu AZÚR KrV na lokality soustavy Natura 2000, musí být návrh AZÚR KrV předmětem posouzení podle ustanovení § 45i odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny a jeho prováděcího předpisu (vyhláška č. 142/2018 Sb., o náležitostech posouzení vlivu záměru a koncepce na EVL a PO a o náležitostech hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny).

Posouzení požadujeme zpracovat s ohledem na všechny potenciálně dotčené druhy a stanoviště, které mohou být trasováním navrhovaných koridorů ovlivněny (i nepřímo, resp. sekundárně), včetně vyhodnocení potenciálních kumulativních a synergických vlivů.

Nevyloučí-li výsledek posouzení podle ustanovení § 45i odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny významný negativní vliv koncepce na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, musí pořizovatel respektovat ustanovení § 45i odst. 2, odst. 8 až odst. 12 zákona o ochraně přírody a krajiny.

Mgr. Evžen Doležal

ředitel odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence

podepsáno elektronicky

Na vědomí

- MŽP, odbor zvláštní územní ochrany přírody a krajiny, zde
- MŽP, odbor druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků, zde
- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 – Chodov